

ΝΤΕΡΠ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

- ΛΑΪΚΑ ΚΕΝΤΡΑ
- Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
- Ο ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΆΛΛΟΣ
- ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑΣ
- Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΗΜΕΡΑ

- Ο ΠΑΡΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΚ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ
- Ο ΕΥΡΩΕΛΑΦΡΟΣ ΑΝΕΜΟΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
- TZAK KEROYAK
- ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ
- ΜΠΟΥΖΟΥΚΙ ή ΤΕΤΡΑΦΩΝΟ;

ΑΚΗ ΠΑΝΟΥ

ΘΕΛΩ ΝΑ ΤΑ ΠΩ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΤΑΛΑΡΑΣ

Οι δίσκοι που σημαδεύουν την εποχή μας

Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ - Κ. ΤΡΙΠΟΛΙΤΗ
ΕΠΙΒΑΤΗΣ
με την ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΖΟΡΜΠΑΛΑ

ΣΤ. ΚΡΑΟΥΝΑΚΗ - Κ. ΤΡΙΠΟΛΙΤΗ
ΣΚΟΥΡΙΑΣΜΕΝΑ ΧΕΙΛΙΑ
ερμηνεύει η ΒΙΚΥ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΑΤΖΗΝΑΣΙΟΥ
ΠΙΣΩ ΑΠ' ΤΗ ΒΙΤΡΙΝΑ
με τον ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΤΡΑ

Δ. ΜΟΥΤΣΗ - Κ. ΤΡΙΠΟΛΙΤΗ
ΦΡΑΓΜΑ
Σ. ΜΠΕΛΛΟΥ - Δ. ΜΟΥΤΣΗΣ
και Λ. ΚΗΛΑΗΔΟΝΗΣ - ΑΛΚ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ

ΑΡΛΕΤΑ
ΕΝΑ ΚΑΠΕΛΟ ΜΕ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ
ΤΑ ΜΠΑΡΑΚΙΑ
μια παραγωγή του ΔΙΟΝΥΣΗ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΤΣΗ
ΑΙΟΠΕΙΡΑ
με την ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΜΑΝΟΥ

Λ. ΠΛΑΤΩΝΟΣ - Μ. ΚΡΙΕΖΗ
ΣΑΜΠΟΤΑΖ
ΣΑΒΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΜΙΔΑΣ

ΗΛΙΑ ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΗ
οι μεγάλες επιτυχίες του ΗΛ. ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΥ
με την Χορωδία Κακίτση.

και:
ένα σημαντικό έργο
ΣΤΑΜΑΤΗ ΣΠΑΝΟΥΔΑΚΗ
ΚΥΡΙΕ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
ένα λαϊκό ορατόριο
με τον Γ. ΚΟΥΤΡΑ και την Ε. ΒΙΤΑΛΗ

η μεγάλη φετεινή επιτυχία
ΓΛΥΚΕΡΙΑ
ΣΜΥΡΝΕ·Ι·ΚΑ

ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΙΚΗ
ΚΟΜΠΑΝΙΑ
μια παραγωγή του ΔΙΟΝΥΣΗ
ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΙΩΤΑ ΒΕΗ
στα δημοτικά της

ΝΤΕΦΙ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΔΗΜΑΚΗ Ζ ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ
ΤΗΛ. 6449.105
ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΛ. 8643.852

ΕΚΔΟΤΕΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΣΙΠΑΓΛΗΣ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΑΔΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΑΚΗΣ ΠΑΝΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Θ. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΑΔΗΣ
ΤΑΣΟΣ ΦΑΛΗΡΕΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΖΩΡΤΖΗΣ
ΘΟΔΩΡΗΣ ΜΑΝΙΚΑΣ
ΛΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΑΚΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΟΜΟΙΡΑΣ
ΑΚΗΣ ΛΑΔΙΚΟΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
Εθνάρχου Μακαρίου 30

ΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΩ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΗΓΑΣ

ΓΡΑΦΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Θ. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
ΙΔΕΟΓΡΑΜΜΑ
ΣΟΥΓΛΙΟΥ 10
ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Grapha TAM
ΚΑΡΑΟΛΗ 21
ΝΕΑ ΧΑΛΚΗΔΩΝΑ
ΤΗΛ. 2513.308

ΤΕΥΧΟΣ 1
1982
ΤΙΜΗ 100 ΔΡΧ.

Για αναδημοσίευση κειμένων·σχεδίων
και φωτογραφιών από το ΝΤΕΦΙ
απαιτείται άδεια από τον εκδότη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΥΣΗ ΑΝΑΓΚΗΣ	1
ΣΧΟΛΙΑ	4-12
Ο ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΆΛΛΟΣ	14-16
Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	17-21
ΧΑΡΙΣΤΙΚΗ ΒΟΛΗ	22-23
ΛΑ·Ι·ΚΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΑ ΚΕΝΤΡΑ	24-27
Ο ΕΥΡΩΕΛΑΦΡΟΣ ΑΝΕΜΟΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ	28-32
ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Δ. ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΟ ΝΤΕΦΙ	33
ΜΠΟΥΖΟΥΚΙ Η ΤΕΤΡΑΦΩΝΟ; ΙΔΟΥ	
Η ΑΠΟΡΙΑ	34-36
ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΕΙΣΙΝ ΕΣΧΑΤΟΙ	37-38
ΚΑΤΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΕΝΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΥ	39
Ο ΠΑΡΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΚ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ	40-45
Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΗΜΕΡΑ (συνέντευξη)	46-48
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑΣ	49-53
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	54-55
ΣΤΙΧΟΙ ΚΑΙ ΝΟΤΕΣ	56-57
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ	58-59
ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΗ	60-66
ΤΖΑΚ ΚΕΡΟΥΑΚ 1922-1969	67-72

Συνδρομές:

Εσωτερικού για ένα χρόνο 1.200 δρχ.
Για έξη μήνες 600 δρχ.
Επιχειρήσεις 2.500 δρχ.
Σπουδαστές Ωδείων 900 δρχ.

Εμβάσματα - Επιταγές:
Γιάννης Διαμαντόπουλος
Εθνάρχου Μακαρίου 30
Λυκόβρυση

Η φωτογραφία από τη ΖΙΤΣΑ στο εξώφυλλο είναι του Σ.ΕΛΛΗΝΙΑΔΗ.

Οι μουσικοί είναι οι:

Μάνθος Σταυρόπουλος (ντέφι), Φώτης Αθανασιάδης (χλαρίνο),
Βασίλης Αθανασιάδης (λαουτο-κιθάρα), Αχιλλέας Δήμου (βιολί)

το σπίτι της ανεξαρτητής παραγωγής

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΤΗΣ
ΙΕΡΑΙΩΤΙΚΗ ΡΕΜΠΕΤΙΚΗ ΚΟΜΙΔΙΑ
(ΑΣΒΑ)

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ
(ΑΣΒΑ)

ΑΚΗΣ ΠΑΝΟΥ
ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
(ΑΦΟΙ ΦΑΛΗΡΕΑ)

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ
ΤΟ ΣΜΥΡΝΕΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΣ
ΜΕΤΑ ΤΟ 1922.
(ΑΦΟΙ ΦΑΛΗΡΕΑ - ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΤΩΝ ΡΕΜΠΕΤΙΚΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΜΠΑΚΙΡΤΖΗΣ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ ΚΟΛΥΜΒΗΤΕΣ

SPHINX - SPHINX
(ΑΣΒΑ)

SPHINX
ΕΙΤΑ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ
(ΑΣΒΑ)

ΣΑΚΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΠΑΝΟΕΙΑΦΕΣ
(ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ)

ΦΛΩΡΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ
NZPPPT
(ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ)

Σ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ - Φ. ΦΛΩΡΙΔΗΣ
ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΣΤΟΥ ΜΠΑΡΑΚΟΥ
(ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ)

POP ELEVEN

ΠΙΝΔΑΡΟΥ 38 και ΤΣΑΚΑΛΩΦ
3601729 - 3630868

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ **TZAK KEROYAK** 1922-1969

Επιμέλεια: Γιάννης Τζώρτζης

Στις 12 Μαρτίου 1982 συμπληρώθηκαν 60 χρόνια απ' τη γέννηση του Αμερικανού μυθιστορηματογράφου Τζακ Κέρουακ. Το όνομα του Κέρουακ είναι γνωστό στη χώρα μας απ' την έκδοση τεσσάρων βιβλίων του στα ελληνικά και από διάφορα δημοσιεύματα στον περιοδικό τύπο· παράλληλα ετοιμάζονται και θα κυκλοφορήσουν προσεχώς μερικά ακόμη έργα του.

Παρ' όλη την έντονη εκδοτική κίνηση γύρω απ' τ' όνομά του, ο Κέρουακ είναι ουσιαστικά άγνωστος στην Ελλάδα, επειδή, στην συντριπτική τους πλειοψηφία, όλοι αυτοί που ασχολήθηκαν με τη ζωή και το έργο του, είτε έχουν ολοφάνερη άγνοια του αντικείμενου τους, είτε χαρακτηρίζονται από βιασύνη και προχειρότητα στη δουλειά τους. Έτσι η μέχρι τώρα ανάμειξη τους σ' αυτή την υπόθεση μάλλον σύγχυση έχει δημιουργήσει.

Δεν είναι του παρόντος χρόνου να μιλήσουμε «ουσιαστικώς και ευχρινώς» για τον Κέρουακ, σαν άνθρωπο και σαν λογοτέχνη. Ισως αυτό γίνεται σε καιρούς πιο πρόσφορους. Προς το παρόν θα ήθελα να παραθέσω τη βιβλιογραφία των έργων του, που κυκλοφορούν στην Ελλάδα.

Στα ελληνικά έχουν εκδοθεί τα:

- Σκόρπια Ποιήματα (μτφ. Σταύρου Αντωνίου) εκδ. Μη Άμεσης Επανάστασης, 1979 (πρόσφατη έκδοση).
- Οι Υπόγειοι (μτφ. Λευκή Γιαννοπούλου) εκδ. Υπό Σκέψη, 1980.
- Πικ (μτφ. Μίνα Παιδαράκη) εκδ. Υπό Σκέψη, 1980
- Στο Δρόμο (μτφ. Δήμητρα Νικολοπούλου) εκδ. Πλέθρον, 1981.

Σημειώνουμε πως οι τέσσερις παραπάνω τίτλοι βρίσκονται ακόμη στην κυκλοφορία. Δεν αναφερόμαστε βέβαια σε παλιότερα και πρόσφατα αφιερώματα στον Κέρουακ που εμφανίστηκαν σποραδικά στον ελληνικό τύπο.

Παραθέτω επίσης μία διασκευή του τελευταίου κεφάλαιου της έξιοχης βιογραφίας του απ' τον Ντενίς Μακ Νάλλυ "Desolate Angel" (Random House, 1979) που αναφέρεται στο θάνατο του Κέρουακ. Ο Μακ Νάλλυ γεννήθηκε στο Μαϊρυλαντ το 1949 κι έχει δίπλωμα ιστορίας απ' το Πανεπιστήμιο της Μασαχουσέτης. Έχει γράψει για τον Κέρουακ και τους Μπητ σε πανεπιστημιακά περιοδικά. Ζει και εργάζεται στο Σαν Φρανσίσκο.

Έχοντας πουλήσει την αλληλογραφία του με τον 'Άλλεν Γκίνσμπεργκ στο Πανεπιστήμιο της Κολούμπια για να εξοικονομήσει τα χρήματα που χρειαζόταν για ένα καινούριο σπίτι στη Φλόριντα, ο Τζαχ Κέρουαχ νοίκιασε ένα στέησον βάγκον και με οδηγό τον φίλο του Τζόε Σαπούτ, μετέφερε τη γυναίκα του Στέλλα, τη μητέρα του Μεμέρ και τις γάτες του Πιτού και Μινέτ στο νέο τους σπιτικό. Αν και γνώριζε πως σύντομα θα βρισκόταν μόνος του στο Σαιντ Πήτερσμπουργκ, ο Τζαχ δεν έχασε ούτε στιγμή το κέφι του. Σ' όλη τη διάρκεια του 24ωρου ταξιδιού τους μιλούσε αδιάκοπα ή φυσούσε κάποιες νότες στη φυσαρμόνικα, καθώς έφερνε στο μυαλό του το θάνατο της Τζόαν Βόλμερ Μπάρροουζ, τις στιγμές που πέρασε στις τουαλέτες της Πλατείας Σκόλευ και τις περασμένες του περιπέτειες στο Μεξικό και την Ταγγέρη.

Στο Σαιντ Πήτερσμπουργκ οι Κέρουαχ βρήκαν ένα άνετο και συμπαθητικό σπιτικό. Αμέσως μετά την εγκατάστασή τους ο Τζαχ συμπλήρωσε μια χάρτα στην τοπική βιβλιοθήκη και περνούσε τον καιρό του στην πίσω αυλή του σπιτιού τους διαβάζοντας Βολταίρο, Μοντάινι, Πασκάλ και τη Νάσιοναλ Ρηβιού του Ουίλιαμ Φ. Μπάχλεϋ. Η παραμονή του στη Φλόριντα ήταν μοναδική. Οι επισκέψεις του στα μπαρ σπάνιες ο Τζαχ έβγαινε ελάχιστες φορές απ' το σπίτι.

Χαμένος στο Σαιντ Πήτερσμπουργκ, μια πόλη όπου η στήλη αναγγελίας θανάτων ήταν σε μήκος διπλάσια απ' τη στήλη των γεννήσεων, ο Κέρουαχ φαινόταν νά 'χε ξοφλήσει. Σαν εμπορικός συγγραφέας δεν μετρούσε πια και, μολονότι είχε πάνω από μια ντουζίνα δημοσιευμένα βιβλία στο ενεργητικό του, δεν μπορούσε να εξασφαλίσει προκαταβολή για ένα καινούριο που σχεδίαζε. Οι τελευταίες χριτικές που είχε πάρει ήταν το ίδιο κακές, όπως και πριν. Το βιβλίο του *Satori in Paris* είχε χαρακτηρισθεί σαν «ευαισθησία μιας πιστωτικής κάρτας» απ' τη *Βιβλιοεπιθεώρηση* των *Niou Γιόρκ Τάιμς*. Το *Vanity of Duluoz* ήταν για τους καθημερινούς *Τάιμς* «ένας δρόμος στο πουθενά», και για την *Βιβλιοεπιθεώρηση* των *Τάιμς* «παιδαριώδες», μία «μπανάλ έκκληση για τις Παλιές Καλές Μέρες». Το *Τάιμς* χαρακτήρισε το *Vanity of Duluoz* σαν «το καλύτερο βιβλίο του», μα η όλη παρουσίασή του το έθαψε. Ο φίλος του Κέρουαχ, κριτικός και συγγραφέας *Τζων Χόλμς*, έδωσε ένα πολύ ωραίο κείμενο για το βιβλίο στον *Νάσιοναλ Ομπσέρβερ*, μα ο *Ομπσέρβερ*

πρόσθεσε έναν τίτλο που έδειχνε την άσχημη κατάσταση του Τζακ: «Τι πάρχει ένας Αέρας που Προμηνύει το Τέλος στο Πρόσφατο Βιβλίο του Κέρουακ».

Η ολοκληρωτική απόρριψη του Κέρουακ απ' τους λογοτεχνικούς κύκλους ήταν έγινε ακόμη πιο δυσβάσταχτη απ' το γεγονός πως οι χριτικοί της ποίησης έστρεψαν τελικά το ενδιαφέρον τους στον Άλλεν Γκίνσμπεργκ, ο οποίος χρησιμοποιούσε στο γράψιμό του τεχνικές που ο ίδιος ο Κέρουακ του είχε διδάξει. Οι χριτικές που πήρε το χαινούριο βιβλίο του Άλλεν Planet News την άνοιξη του 1969 χαρακτηρίζονταν από ένα φανερό σεβασμό για το έργο του ποιητή. Δέκα χρόνια πριν, ο Άλλεν είχε διαφωνήσει με τη ρυπαρή χριτική ενός πρώην συμμαθητή του του Τζων Χολλάντερ. Στα 1968 οι δύο άντρες εντυπωσίασαν με μια δημόσια απαγγελία τους στο Κολούμπια και όλα τα περιοδικά γέμισαν τις σελίδες τους με επαινετικά σχόλια για τον Γκίνσμπεργκ. Οι Νιού Γιόρκ Τάιμς έγραψαν πως «ο λογοτεχνικός κόσμος συγκεντρώθηκε γύρω απ' τον τρόπο σκέψης του Γκίνσμπεργκ, κι όχι αυτός στον δικό τους». Ο Άλλεν είχε πει κάποτε προς το λογοτεχνικό κατεστημένο: «Μιλάμε για τις κωλοτρυπίδες μας, μιλάμε για τους πούτσους μας, μιλάμε για ποιον πηδήξαμε χθες βράδυ... λοιπόν, τι γίνεται αν κάνεις ένα διαχωρισμό ανάμεσα σ' αυτά που λες στους φίλους σου κι ανάμεσα σ' αυτά που λες στη Μούσα σου; Το πρόβλημα είναι να καταρρίψουμε κάθε τέτοιο διαχωρισμό». Το Νέησιον ήταν σύμφωνο: «Δώδεκα χρόνια πριν, με το ΟΥΡΛΙΑΧΤΟ του, ο Γκίνσμπεργκ μας πίεσε να κατανοήσουμε πως τίποτα δεν μένει ασφαλές απ' την ποίηση». Σύντομα ο Άλλεν θα κέρδιζε το Εθνικό Βραβείο Ποίησης.

Ο εκδοτικός οίκος του Άλλεν, το City Lights Press, είχε δημοσιεύσει μέχρι το 1969 ντουζίνες ποιητών και συγγραφέων, όχι μόνο της Σκηνής του Σαν Φρανσίσκο και του Μπητ. Ανάμεσά τους, οι Ουάλλιαμ Κάρλος Ουίλλιαμς, Αντρέι Βοσνισένσκυ, Μάλκομ Λόουρυ, Πάμπλο Πικάσο και Τζέημς Τζόνς έδιναν έμφαση και κύρος στον εκδοτικό κατάλογο, ο ίδιος δε ο Φερλινγκέτι ποιητής και ιδιοκτήτης του εκδοτικού οίκου αποτέλεσε το θέμα ενός άρθρου των Νιού Γιόρκ Τάιμς για την ξεχωριστή του περίπτωση.

Απ' τους ποιητές που είχαν περιληφθεί στην ανθολογία του Ντόναλντ Άλλεν «Νέα Αμερικάνικη Ποίηση», οι Ρόμπερτ Κρίλεϋ, Κένεθ Ρέξροθ και Γκρέγκορι Κόρσο είχαν μισθωθεί να διδάξουν σε πανεπιστήμια, χωρίς να αναγκαστούν να τιθασεύσουν την ποίηση και τη συμπεριφορά τους. Όπως παρατήρησε κάποιος χριτικός, «δεν ήταν αυτοί, αλλά η Ακαδημία που είχε αλλάξει». Κριτικοί που λίγα χρόνια πριν αποκαλούσαν τους Μπητ «ψεύτες» και αμφισβητούσαν το κύρος και την ποιότητά τους, βρέθηκαν τώρα να πλέκουν το εγκώμιό τους.

Ένας φοιτητής ρώτησε κάποτε τον Γκίνσμπεργκ αν ο Κέρουακ εξακολουθούσε να είναι σημαντικός λογοτέχνης. Κι ο Άλλεν απάντησε, «ήταν ο πρώτος που πραγματοποίησε ένα ρήγμα στη συνείδηση». Συγγραφείς σαν τον Πητ Χάμπιλ και τον Τζίμι Μπρέσλιν εκτιμούσαν τον Κέρουακ, μα οι δικές τους φωνές ανήκαν στη μειοψηφία.

Κι έτσι ο Τζακ παρέμενε στο σπίτι μέσα στην ερημιά του, με τα μάτια του να πλανιένται αδιάφορα στην τηλεόραση καθώς απ' το πικάπ ξεχυνόταν ο Μπαχ ή ο Χαιντελ. Μόνος στο χαμηλόφωτο δωμάτιο προσπαθούσε να συγκεντρωθεί πάνω στο χαινούριο του βιβλίο, καθώς η Στέλλα και η Μεμέρ τριγύριζαν στο σπίτι σαν μαριονέτες. Αν κι ένοιωθε απελπιστικά κουρασμένος, αγωνιζόταν να βρει το κουράγιο για να γράψει το βιβλίο, γιατί η απειλή της φτώχιας βάραινε πάνω τους. Οι Κέρουακ ήταν τόσο φτωχοί που η Στέλλα αναγκάστηκε να δουλεύει μερικές ώρες την ημέρα σαν μοδίστρα. Επειδή ο Τζακ δεν είχε τα συναισθηματικά αποθέματα να ξεκινήσει κάτι καινούργιο, αποφάσισε να ολοκληρώσει μια ιστορία που είχε αρχίσει 18 χρόνια πριν, αμέσως μόλις τέλειωσε το On the road. Ο τίτλος του ήταν Ric, ένα παρατσούχλι που είχε μικρός σαν αστέρας του μπέηζμπωλ. Ήταν μια απλή ευγενική ιστορία ενός μαύρου παιδιού 9 χρονών απ' τη Βόρειο Καρολίνα, τόσο μια νουβέλα, όσο και μια σπουδή πάνω στην γλωσσική διάλεκτο της αγροτικής Καρολίνα.

Ο Κέρουακ είχε δώσει στο Ric δύο πιθανές καταλήξεις που αποκάλυπταν ένα καταπτοημένο δυαδισμό του συγγραφέα. Στην αρχή είχε

τελειώσει την ιστορία με μια σκηνή όπου οι Ντην Μοράερτυ και Σαλ Παραντάϊζ απ' το *On the road* έπαιρναν στο αμάξι τους τον Πικ και τον αδελφό του Σλιμ που έκαναν ώτο-στοπ, αλλά η Στέλλα αντέδρασε λέγοντας πως οι δύο υποθέσεις δεν ταιριάζουν. Πειραγμένος απ' την χριτική της, ο Τζακ κλείστηκε στο δωμάτιο της Μεμέρ για να δημιουργήσει ένα καινούριο τέλος. Σύμφωνα μ' αυτό, ο Σλιμ και ο Πικ συνάντησαν το «Φάντασμα του Σασκουεάνα» απ' το *On the road* κι έπειτα μεταχόμισαν με προτροπή της Μεμέρ σε μια εκκλησία. Το γεγονός πως έφτασε να δέχεται φιλολογικές συμβουλές από τη μητέρα του, έδειχνε καθαρά πως η έμπνευση και η δημιουργικότητα της νιότης του είχαν οριστικά πεθάνει.

Αφού τελείωσε το *Pic*, ο Τζακ πήγε σ' ένα νέγρικο μπαρ για να γιορτάσει το γεγονός. Καθώς όμως άρχισε να φλυαρεί στα «νέγρικα» πως μόλις είχε γράψει ένα περίφημο βιβλίο για τους Νέγρους, μερικοί απ' τους θαμώνες του μπαρ τον τράβηξαν έξω στο διπλανό πάρκινγκ και τον άφησαν αναίσθητο από το ξύλο.

Για τον Τζακ, ο κόσμος και τα γεγονότα που διαδραματίζόταν γύρω του είχαν πάρει ένα στραβό δρόμο, κι όχι ακριβώς τον σωστό. Το μεγαλύτερο γεγονός του καλοκαιριού ήταν ένα φιλμ που παρακολουθούσε τις περιπέτειες δύο νεαρών αντρών καθώς διέσχιζαν την Αμερική με τις μοτοσυκλέτες τους. Μα ο «Ξέγνοιαστος Καβαλάρης» τέλειωνε με τον βίαιο θάνατό τους κι όχι με το Κερουακικό σάτορι. Άλλα μεγάλα γεγονότα εκείνου του καιρού, όπως το φεστιβάλ των 500.000 νέων στο Γούντστοκ, ο περίπατος των Νηλ Αρμστρονγκ και Μπαζ Όλντριν επάνω στο φεγγάρι και ο θάνατος του Χο Τσι Μινχ τον Σεπτέμβριο, τον άφησαν τελείως αδιάφορο. Βιβλία που έγιναν μπεστ-σέλλερ, σαν τα *The Love Machine* της Ζακλίν Σουζάν, *Naked came the stranger* της Πηνελόπης Έις, *Portnoy's Complaint* του Φίλιπ Ροθ, *The Inheritors* του Χάρολντ Ρόμπινς προσέβαλαν τη συνεσταλμένη φύση του Τζακ και του φάνηκαν σαν τα πρώτα συμπτώματα μιας κοιλτούρας λάγνας και ασεβούς που βρισκόταν ακριβώς πάνω στην αναταραχή της.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης του Προέδρου Νίξον άρχισε την δίκη των «Οχτώ του Σικάγου» για την ανάμεξή τους στα γεγονότα του Συνεδρίου των Δημοκρατικών τον περασμένο χρόνο. Το εξαιρετικά πετυχημένο σε πωλήσεις άλμπουμ των Τζέφερσον Αιαρπλεϊν *Volunteers* που κυκλοφόρησε εκείνο το Φθινόπωρο, ήταν απλώς άλλο ένα σημάδι κοινωνικής κατάρρευσης. «Είμαστε δυνάμεις του χάους και της αναρχίας», ούρλιαζαν οι τραγουδιστές των Τζέφερσον Μάρτυ Μπέηλιν και Γκρέης Σλικ. «Ο, τιδήποτε λένε πως είμαστε, είμαστε. Κι είμαστε περήφανοι για τους εαυτούς μας... Στον τοίχο, παλιοκαργιόλη».

Και πάντα ο πόλεμος. 38.969 Αμερικάνοι στρατιώτες είχαν σκοτωθεί στο Βιετνάμ, ενώ οι φοιτητές διαδήλωναν την αντίθεσή τους σ' αυτόν τον πόλεμο με τεράστιες συγκεντρώσεις στις 15 Οκτωβρίου 1969. Ο Τζακ ένοιωσε ένα σύγχρονο σ' όλο του το σώμα και προσπάθησε να απολαύσει ένα μεγάλο γεγονός που μετέδιδε και η τηλεόραση: η ομάδα των Νιού Γιόρκ Μετς χέρδιζε μια θριαμβευτική νίκη στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα.

Εκτός απ' την τηλεόραση, ο Τζακ είχε πάντα δίπλα του το τηλέφωνο. Ένα πρόσωπο με το οποίο δεν επικοινωνούσε πια ήταν η Κάρολυν Κάσαντυ. Είχαν συναντηθεί για τελευταία φορά το περασμένο Πάσχα στα ξημερώματα ενός πάρτυ. Ο Τζακ ήταν σε απελπιστικό βαθμό κουρασμένος, ακόμη και για να μιλήσει. Τον προηγούμενο χρόνο η Κάρολυν τον είχε καλέσει να την επισκεφθεί — «Κάρολυν», μουρμούρισε, «μόλις και μετά βίας μπορώ να συρθώ ως το μπάνιο να κατουρήσω», — μα το Πάσχα εκείνη αρνήθηκε το τηλεφώνημα κι ο Τζακ δεν ξαναπροσπάθησε. Τον Οκτώβριο του 1969 τηλεφώνησε στους Γκρεγκ Ζάχο και Τζιμ Σαμπά, αλλά δεν τους βρήκε σπίτι. Ο Τζιμ ήταν μέλος του Φόρεϊν Σέρβις και βρισκόταν στην Ισλανδία. Ο Κέρουαχ μίλησε με τον Μπορπ Μπέρφορντ, φίλο από κείνο το μακρινό καλοκαίρι του '47 που πέρασε ο Τζακ στο Ντένβερ. Ο Τζων Χολμς πήρε ένα κλασσικά μεθυσμένο τηλεφώνημα από τον Τζακ, ο οποίος μες στις φωνές προς τη Στέλλα να πάψει να μπερδεύεται, του μήνυσε, «ξαναπάρε με στο τηλέφωνο, αν μ' αγαπάς πραγματικά». Αυτή τη φορά ο Χολμς δεν ξαναπήρε. Και βέβαια ο Τζακ αναζήτησε τον Τόνυ Σαμπά, τηλεφωνόντας στις 4 το πρωί της 18

Οκτωβρίου να του πει πως ήθελε να επιστρέψει στο Λόουελ την άνοιξη κι ίσως να γυρίσει μόνος του πίσω για μια-δυο βδομάδες στο άμεσο μέλλον.

Η Δευτέρα της 20 Οκτωβρίου ήταν σαν κάθε άλλη μέρα. Μετά από μια άυπνη νύχτα, ο Τζακ μπήκε στο δωμάτιο της Μεμέρ στις 4 το πρωί να κουβεντιάσουν. Πέρασαν μαζί αρκετή ώρα διαβάζοντας κάποια παλιά γράμματα που είχαν βρει το προηγούμενο βράδυ, ένα από τα οποία αναφερόταν στον πατέρα του Λήο και το μαγαζί του, το Σπότλαιντ Πριντ. Στις 9 η Στέλλα ετοίμασε το πρωινό ενώ ο Τζακ προσπάθησε να δουλέψει πάνω σ' ένα καινούριο βιβλίο για τα χρόνια που πέρασαν απ' τη δημοσίευση του *On the road*. Σκέφτηκε να ονομάσει το βιβλίο *The beat spotlight* προς τιμή του Λήο. Ήταν μια μέρα ζεστή και βαρετή και σύντομα παράτησε το γράψιμο και άρχισε να πίνει και να σκοτώνει την ώρα του παρακολουθώντας τα προγράμματα της τηλεόρασης. Ακόμη και μπροστά στην ανοιχτή οθόνη είχε στα γόνατα το σημειωματάρι του και καθώς μασούλαγε μια κονσέρβα τόνου έγραφε κάποιες ακόμη παρατηρήσεις.

Μα τόσα χρόνια βαρύ αλκοολίκι είχαν εξασθενήσει και καταρρακώσει το σώμα του, κι αυτό το πρωινό απαιτούσαν την τελική τους πληρωμή. Μια φλέβα έσπασε κι άρχισε να αιμορραγεί εσωτερικά.

«Στέλλα, βοήθησέ με,» βόγγηξε απ' το μπάνιο, και υπήρχε κάτι στη φωνή του που την έκανε να τρέξει αμέσως στην τουαλέτα, τη στιγμή ακριβώς που άρχιζε να ξερνάει αίμα: «αιμορραγώ, αιμορραγώ», ούρλιαξε. Τον μετέφερε στο Νοσοκομείο του Αγ. Αντωνίου όπου οι γιατροί δούλεψαν έντονα, μεταγγίζοντας συνεχώς αίμα στο σώμα του για τις επόμενες 20 ώρες. Για πολύ καιρό επιθυμούσε να πεθάνει: η αυτοκτονία —εκτός απ' την αργή αυτοκτονία του ουίσκι— ήταν κάτι που δεν μπορούσε να ενθαρρύνει, μα τώρα το μόνο που του έμενε να κάνει ήταν να παραδοθεί. Στις 5.30 π.μ. της 21 Οκτωβρίου 1969 ο Τζακ πέθανε. Όπως έγραψε αργότερα στον τίτλο ενός άρθρου κάποιος παλιός φίλος, «Έφυγε τον Οκτώβριο», τον καλύτερο και πιο δημιουργικό του μήνα.

Ο Τζων Χολμς άκουσε τα νέα στο ραδιόφωνο. Μια αισθηση πως δεν είχε δείξει τον πρέποντα σεβασμό στον Τζακ τον κυρίευσε, έπειτα ένοιωσε το κρύο άγγιγμα της δικής του θυητότητας και μοναξιάς. Ο Άλλεν, ο Πήτερ Ορλόφσκυ και ο Γκρέγκορι Κόρσο βρισκόταν στη φάρμα των Άλλεν και Πήτερ έξω απ' τη Νέα Υόρκη, όταν έμαθαν τα νέα: προχώρησαν μέσα στο δάσος και, «στο όνομα της Αμερικάνικης Ποίησης», σκάλισαν τα αρχικά του Τζακ στον κορμό ενός δέντρου. Ο Χολμς τηλεφώνησε και συμφώνησαν να συναντηθούν στην προκαθορισμένη απαγγελία του Άλλεν στο Πανεπιστήμιο του Γέηλ το επόμενο βράδυ. Ήταν η εποχή που ήθελαν να βρίσκονται όλοι μαζί. Κάποιος ακόμη όμως, έλειπε από την παλιά παρέα: ο Νηλ Κάσαντυ είχε πεθάνει την περασμένη χρονιά στο Μεξικό κάτω από ανάλογες συνθήκες.

Τώρα που ο Κέρουακ ήταν νεκρός, άρχισαν οι φόροι υποτελείας. Μολονότι μερικές νεκρολογίες ήταν εχθρικές, οι περισσότερες ήταν τουλάχιστον ευγενικές. Οι *Nioύ Giόρκ Tάιμς* ήταν περισσότερο ακριβείς για κείνον παρά ποτέ. Μα περισσότερο απ' όλους ήταν ο *Γκλόουμπ* της Βοστώνης που με το αφιέρωμά του πλησίασε περισσότερο τον άνθρωπο Κέρουακ και απέδωσε τον πόνο και τον θάνατό του στο γεγονός πως είχε προσπαθήσει να πει την αλήθεια. Μολονότι το *Xάρβαντ* ήταν απασχολημένο με πολιτικά θέματα και θεωρούσε την υπόθεση Κέρουακ «λήξασα», η *Xάρβαντ Κρίμσον* εμφανίστηκε μ' ένα συγκινητικό άρθρο: «Θα πρέπει να κάνουμε μια προσευχή για κείνον: Θεέ, δώσε και σε μας τη δύναμη να είμαστε ζωντανοί όσο ήταν ο Κέρουακ. Βοήθησέ μας να ξαφανίσουμε όλα τα αποβράσματα». Το *Tάιμ* χλεύασε το γεγονός και η *Nάσιοναλ Ρηβιού* προσπάθησε να ερμηνεύσει ιδεολογικά το θάνατό του, αλλά το τότε περιοδικό της νεολαίεστικης κουλτούρας *Pόλλινγκ Στόουν* απέδωσε ειλικρινείς τιμές με το άρθρο του "Elegy for a desolation angel".

Αργότερα ο Κεν Κέσεϋ θα δήλωνε: «Αισθάνομαι άσχημα για τον Κέρουακ. Ήταν ένας προφήτης και τον αφήσαμε να πεθάνει. Πράγματι γνώριζε και πράγματι νοιαζόταν και τα υμνητικά γράμματα που του είχα γράψει μέσα στο μυαλό μου θα μπορούσαν να κάνουν τα πράγματα διαφορετικά». Ο Γκρέγκορι Κόρσο αποχαιρέτησε τον Τζακ σ' ένα απ' τα σπουδαιότερα ποιήματά του, τραγουδώντας περήφανα μες απ' τα δάκριά του:

κι όσο η Αμερική θα ζει,
αν και του γερο-Κέρουακ το σώμα έχει πεθάνει,
ακόμη εσύ θα ζεις...

Ναι, η Αμερική τόσον εις εσέ ενσαρκωμένη,
τόσον καθοριστικά ριζωμένη εκείθε,
είναι η ζωντανή ενσάρκωσις της ανθρωπότητος όλης
νέα κι ελεύθερη

(Απ' το Elegiac Feelings American, 1970)

Την Πέμπτη στις 23, φίλοι και συγγενείς μαζεύτηκαν στο Λόουελ για την κηδεία του Τζακ. Ο Ζαν Λουΐ Κέρουακ είχε γυρίσει στ' αλήθεια σπίτι: μέσα στο φέρετρο, με το ασπρόμαυρό του σακάκι, το άσπρο πουκάμισο, το κομποσκοίνι στα χέρια του, τα φτιασίδια στο πρόσωπό του, κρύα στην επαφή. Απ' τη Νέα Ύόρκη έφτασαν οι Άλλεν, Πήτερ, Γκρέγκορι, Τζων και Σίρλεϋ συνάντησαν τους παιδικούς φίλους του Τζακ κι έσφιγγαν ο ένας τα χέρια του άλλου, ενωμένοι μέσα στην απώλεια. Δεν υπήρχε πίκρα μονάχα για μια στιγμή η Στέλλα φώναξε: «όλοι εσείς, γιατί δεν ερχόσασταν στη Φλόριντα όταν σας χρειαζόταν;», αλλά μετά τους αγκάλιαζε και τους φιλούσε όλους, γιατί ήταν πια πολύ αργά για κατηγόριες. Χρόνια αργότερα, ο Άλλεν επισκέφτηκε τη Στέλλα και τη Μεμέρ στη Φλόριντα, κοιμήθηκε στο χρεβάτι του Τζακ και τραγούδησε τον «Αμνό» του Μπλέηκ στη γριά γυναίκα που τόσο τον μισούσε χάποτε.

Οι περισσότεροι απ' την οικογένεια Σαμπά και αυτούς που είχαν έρθει απ' τη Νέα Ύόρκη πήγαν νωρίς για ύπνο εκείνο το βράδυ, μα το ξύπνημα του Ντουλουόζ άρχισε στο μπαρ του Νίκυ γύρω στις 10 και κράτησε μέχρι τα χαράματα. Τα ποτά εξαφανιζόταν απ' το ράφι το ένα μετά τ' άλλο, τα κεφάλια κουτουλούσαν πάνω απ' το μπαρ, παλιές μαγνητοταινίες του Κέρουακ αντικατέστησαν το τζουκ-μποξ και οι Τόνυ και Μπίλι Κουμαντζέλης, ο Πωλ Λέκας κι ο Ζεράρ Βάγκνερ έφερναν στη θύμησή τους παλιές ιστορίες και στέγνωναν τα ποτήρια τους εις ανάμνηση. Δύο έξαλλα ντυμένες αδελφές πρόσθεσαν μια νότα χιούμορ στη μεθυσμένη συντροφιά, ειδικά όταν δύο εμποράκια μπήκαν κατά λάθος στο μπαρ και προσπάθησαν να ψαρέψουν τις «κυρίες». Καθώς έσκαζε η αυγή, όλοι μαζί επισκέφτηκαν το Ρόγιαλ Γκριλ, ένα χαρούμενο ελληνικό εστιατόριο, σαν κι αυτά που ξεχειλίζουν απ' τις σελίδες του Visions of Cody, και πήραν το πρωινό τους παρέα με τους νταβατζήδες, τις πόρνες, τους μπεχρήδες, τους γαλατάδες και τους άλλους φυγάδες του πρωινού ξυπνήματος.

Την Παρασκευή το πρωί έφτασαν απ' τη Νέα Ύόρκη ο Στέρλινγκ Λορντ και ο Τζίμι Μπρέσλιν, ο Ρόμπερτ Κρίλεϋ απ' το Μπούφαλο, η Έντυ Πάρκερ, η πρώτη γυναίκα του Τζακ, από το Ντητρόιτ, να χαιρετήσουν το μεγάλο φίλο για τελευταία φορά. Η κηδεία έγινε στη Μητρόπολη του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού, όπου ο Τζακ βοηθούσε τη Λειτουργία σαν παπαδοπαΐδι, τριανταπέντε χρόνια πριν.

Μετέφεραν το σώμα στον οικογενειακό τάφο των Σαμπά στο Κοιμητήριο του Εντσον κι εκεί έθαψαν τον Τζακ Κέρουακ. Αν και για χρόνια δεν υπήρχε καμιά ένδειξη πως ο Τζακ ήταν θαμένος εκεί, ο τάφος του έγινε ένας τόπος προσκυνήματος, καθώς δεκάδες περαστικών σταματούσαν να επικοινωνήσουν με το πνεύμα του, να πούνε ίσως μιαν ευχή ή ν' αφήσουν ένα σημείωμα. Αργότερα, ο Μπομπ Ντύλαν κι ο Άλλεν Γκίσνυπεργκ θα κάθονταν σ' εκείνο το μέρος για να διαβάσουν το Wheel of the Quivering meat conception, απ' την ποιητική συλλογή του Τζακ Mexico City Blues. Τότε επιτέλους μπορούσε να διαβάσει κανείς στη μικρή μαρμάρινη πλάκα, «Ετίμησε την Ζωή». Κάπως άστοχο, σκέφτηκε ο Άλλεν — «Ετίμησε επίσης και τον θάνατο».

Ο Άλλεν, ο Τζων κι ο Πήτερ έριξαν μερικές χούφτες χώμα στο φέρετρο, ατένισαν σιωπηλά για αρκετή ώρα κι έπειτα έφυγαν ήσυχα. Επιτέλους, μετά από πολύ καιρό, ο Τζακ είχε συναντήσει τον αδελφό του Ζεράρ, τον πατέρα του Λήο και την αδελφή του Νιν στη γη της Νέας Αγγλίας.

Οι μύθοι και τα όνειρα και η τέχνη παραμένουν, να ενοχλούν ή να εμπνέουν. Πάνω απ' όλα, ο δρόμος συνεχίζει να υπομένει.

**ΛΑΚΗΣ ΧΑΛΚΙΑΣ
ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΑΣ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ**

EMI

Columbia

Ο ΔΙΣΚΟΣ ΤΩΝ ΧΑΛΚΙΑΔΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΩΣ

ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΗ ΚΑΙ ΚΗΦΙΣΟΥ
ΤΗΛ: 3461266 - 3471689

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Λ. ΞΑΝΘΑΚΗΣ